

PTC+ werkt aan competentiegericht praktijkonderwijs

Op zoek

FOTON VAN DEN BORN

PTC+ en de Stoas Hogeschool willen graag een competentiegerichte onderwijsweek die past in het programma van de Stoas-studenten. Eind november was er zo'n week, tegelijk in Barneveld en Oenkerk. De praktijk blijkt dan nog niet helemaal overeen te komen met het ideaal.

◀ *Marije en Annemieke bestuderen de informatie over aquariuminrichting*

“**C**ompetentiegericht onderwijs doen we hier eigenlijk al heel lang”, zegt Tony Achterkamp, trainer koudbloedige dieren bij PTC+. Toch is de aanpak bij de groep van de Stoas Hogeschool die eind november een cursusweek volgt, anders dan normaal. “Drie of vier jaar geleden had je eerst een inleiding gedaan, dan waren ze met een opdracht aan de slag gegaan en riep je ze nog eens bij elkaar. Nu vertel je bij aanvang alleen even wat de manier van werken is en dan wacht je tot ze met vragen komen.” Leervragen, daar gaat het om. De ideale situatie is dat studenten weten wat ze vooraf voor competentieniveau hebben en welke competenties en gedragscriteria aan het eind van de cursus van hen worden verwacht. Ze kunnen zich dan voorbereiden en

weten wat ze van de cursus opsteken. In overleg met de coachende cursusleider bepalen ze een individueel traject. Ze werken aan opdrachten en zoeken zelf wat ze ervoor nodig hebben. Welke kennis, welke materialen, welke aanpak. Het competentiegericht onderwijs is, zo is de bedoeling, efficiënter omdat je leert wat nodig is en wanneer het nodig is: *just in time*. De theorie is functioneel voor de praktijk en het rendement van die theorie is hoger.

Zelf ervaren

Zo hebben PTC+ en Stoas Hogeschool het in het voorjaar van 2002 bedacht. PTC+ zei toen, aldus Arjan de Bruin, manager onderwijs en innovatie: ‘we kiezen voor competentiegericht onderwijs’. Stoas Hogeschool, die net

wat eerder diezelfde keus had gemaakt, was een vanzelfsprekende partner. De cursus die met Stoas (Peter Boshuizen, Jelle Jan van der Hoek en Ruud Klarus) is opgezet, is een van de eerste voorbeelden van een competentiegerichte praktijkcursus. Er is nu een groep uit Dronten in Barneveld bezig (vijftien studenten Recreatie- en gezelschapsdieren) en er zitten twee groepen in Oenkerk (twaalf, Paardenhouderij en zes, Veehouderij). Ruim een half jaar geleden, toen ze nog in het eerste jaar van hun Stoas Hogeschool-opleiding zaten, zijn dezelfde cursisten ook al een week competentiegericht actief geweest bij PTC+. Dat was de eerste stap. “We zijn nu iets voorbij het experimentele stadium”, denkt De Bruin. Maar alle onderdelen zijn “niet helemaal uitge-

kristalliseerd". PTC+ en de Stoas zoeken nog; ze willen zelf ook leren. "We merkten dat er vorig jaar te veel ingepropt was", zegt Han van Leeuwen, trainer diervverzorging. "Ze willen ook gewoon heel veel. Ik heb flink zitten strepen in het wensenlijstje van de groep die nu hier in Barneveld de cursus volgt." Onder het motto: liever twee onderdelen wat beter dan tien onderdelen maar half. "Zo'n intensief traject met de klant, is ideaal", zegt De Bruin. "Het is toch een omschakeling: je legt de verantwoordelijkheid voor het leren meer bij de cursist. Je laat ze zelf ervaren."

Zorgvuldiger voorbereiding

Tweedejaars Chantal Caous (23), die op het mbo Diervverzorging in Barneveld heeft gezeten, ervaart echter weinig nieuws. "Ik had geen specifieke leervragen." Volgens haar draagt deze week niet echt bij aan haar competenties. "Alles wat hier wordt gedaan, heb ik eigenlijk al gedaan." Ze is eigenlijk toe aan haar assessment.

Er zijn twee opdrachten: één over de inrichting van een aquarium en één over laboratoriumonderzoek aan bloed, urine en feces. Aan het eind van de week moeten ze elkaar les geven in deze onderwerpen. De PTC+

"Het is toch een omschakeling: je legt de verantwoordelijkheid voor het leren meer bij de cursist."

organisatie heeft van Stoas Hogeschool criterialijsten gekregen voor de competentie van lesgeven, zoals juiste leermiddelen, verstaanbaar, stimulerend, gericht op niveau van de doelgroep en een goed ingedeelde instructie.

Ook Marije de Boer (19), Annemieke van Elst (18), Marcel de Vlieger (26) en Lottie van Zaane (28) hadden bij aanvang van de cursus geen concrete leervragen. "Ik had geen idee wat er ging gebeuren", zegt Annemieke. "Op

zondagavond zag ik op Blackboard ook alleen maar hoe laat we in Barneveld verwacht werden en dat het vrijdag afgelopen zou zijn. Niet wat het onderwerp was van de week, waar we sliepen of wat we mee moesten nemen. Terwijl het toch de bedoeling is dat je vooraf nog hiaten in je kennis aanvult."

Organisatorische problemen, erkennen Cok Verduyn, projectleider van dit project rondom competentiegericht leren, en Ton Sebens, fase-teamleider van de onderbouw bij de Stoas Hogeschool in Dronten. De informatie is te laat naar buiten gestuurd en onvolledig bij de deelnemers terecht gekomen. Dat is in elk geval een leermoment voor de volgende keer: een zorgvuldiger voorbereiding. "Heel wezenlijk voor dit proces", vindt Sebens.

Theoretisch ingesteld

Intussen zijn de cursisten, vooral Marije en Annemieke, beiden afkomstig van de havo, best positief over wat ze leren. "Ik heb wel het gevoel dat het wat oplevert." Lottie vindt het goed dat de cursus zich beperkt tot twee onderwerpen. "Dan kun je iets dieper. Dan heb je er ook wat meer aan." Marcel vindt de locatie "perfect". Hij zit in de duale opleiding en geeft drie dagen in de week les op

het Groenhorst College in Emmeloord. Deze week is hij uitgeroosterd. "Mijn studie gaat voor", zegt hij. "De leervragen komen vanzelf wel." Net als Chantal en Lottie heeft Marcel mbo gedaan, richting akkerbouw in zijn geval. Ook bij hem toont zich het duidelijke verschil in aanpak van oud-havisten en ex-mbo'ers. "De havisten denken voor ze iets doen", zegt trainer Achterkamp. "Dat doen ze dan misschien minder goed. Maar mensen van het mbo bedenken pas

FOTO: TON VAN DEN BOSS

▲ Marcel bezig met de inrichting van een aquarium

achteraf of ze het allemaal goed hebben gedaan." "Wij willen meer weten waarom", zegt Annemieke. "Hoe pak je een vis beet en waarom pak je die zo beet?"

"Ik vind het competentiegericht onderwijs leuk", vervolgt ze. "Het gaat wel goed, maar ik ben toch meer theoretisch ingesteld. We zijn ook veel aan het zoeken." Ze zou soms iets meer sturing wensen. "Er wordt ook snel verondersteld dat je meer van de praktijk weet."

Er zijn dan misschien geen speciale leervragen, maar de cursisten willen wel iets leren. "Er wordt hard gewerkt", vindt Achterkamp. "Ik denk ook dat ze er veel uithalen." Vragen die hij krijgt gaan vooral over de aanpak, maar hij moet bijvoorbeeld ook de werking van het filter dat bij de aquarium-opdracht wordt gebruikt, uitleggen.

Authentieke situatie

Cok Verduyn en Arjan de Bruin benadrukken de mogelijkheden van het PTC+. "We kunnen toetsen in een authentieke omgeving", zegt Verduyn. "We hebben ook geen blijvende relatie met de cursist; we zijn dus objectief", verklaart De Bruin. Hij ziet het wel zitten dat aoc's hier assessments laten doen als ze willen toetsen in praktijksituaties. Een aardig perspectief voor de krimpende instelling. →

Maar beide organisaties zitten nog in de zoekfase. Trainers moeten omschakelen en aan hun eigen coaching-competenties werken; er moeten goede werkplekopdrachten worden opgesteld en het moet passen in het Stoas Hogeschool-programma. Voor

fase 3 (derdejaars Stoas Hogeschoolstudenten) is volgend jaar al een week in het programma opgenomen. En over fase 4 wordt gedacht. Zo vraagt Sebens zich af hoe studenten de inhoud van de week kunnen sturen. Stoas Hogeschool is volgens hem

erg bezig met het probleem om de leervragen duidelijk te krijgen. “Hoe krijg je de student aan het vragen? Als dat allemaal goed gaat, is hier voor hen heel veel te halen.”

Ton van den Born